

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

μακροσκελε
ίσαπόψειςμ
εμικρούλες
φωτό
)

Η ΜΑΥΡΗ ΤΡΙΥΠΑ ΣΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΚΑΙ ΠΟΣ ΝΑ ΜΕΙΝΕΙ ΜΑΥΡΗ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ: Οδηγίες για τη μη επίλυση του κυπριακού

Η αλήθεια είναι ότι οι «μετέχοντες της ελληνικής παιδείας» έχουμε ένα προβληματάκι με το θέμα «Κύπρος». Δείτε για παράδειγμα την τελευταία «απίστευτη πρόκληση» του προέδρου Ερντογάν σχετικά με το θέμα: Στις 30 του Νοέμβρη και ενώ οι «διαπραγματεύσεις για το κυπριακό» στο Μον Πελερέν της Ελβετίας είχαν προσωρινά «ναυαγήσει», ο Ερντογάν κατηγόρησε τους ελληνοκύπριους ότι

χωρίς να ντρέπονται συμμετέχουν σε συνόδους της Ε.Ε με σημαία που περιλαμβάνει ολόκληρη την Κύπρο. Δεν μπορείτε να έχετε τέτοια σημαία, εκεί υπάρχει και μια Τουρκική Δημοκρατία της Βορείου Κύπρου (...) εσείς είστε η ελληνοκυπριακή διοίκηση της Νότιας Κύπρου. Στον Βορρά υπάρχει η τουρκική δημοκρατία. Αυτό να το βλέπετε. Είναι αγένεια. Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα το καταλάβουν και θα το μάθουν.¹

Για όποιον έχει μεγαλώσει στο ελληνικό πολιτικό και διανοητικό περιβάλλον αυτή η δήλωση φαίνεται ιδιαίτερος προκλητική. Και όντως, εδώ ένας διόλου συμπαθητικός τύπος, εκφραστής του πολιτικού σούνι ισλάμ αλλά τουρκικά, κώλος και βρακί με τους ναζιστές της Τουρκίας, τολμάει να μιλά για τη σημαία ενός άλλου κράτους.

Από την άλλη όμως, τι σημαία κι ετούτη ε; Ακριβώς επειδή είμαστε «μετέχοντες της ελληνικής παιδείας», χρειάζεται να έρθει ο απέναντι φασίστας για να μας βάλει να σκεφτούμε πράγματα που για οποιονδήποτε άλλον είναι προφανή. Και τα σκεφτήκαμε: η «κυπριακή» σημαία είναι η μοναδική εθνική σημαία παγκοσμίως που αντί για σταυρούς, ημισέληνους, αστεράκια, σφυροδρέπανα άντε κάνα κέδρο, απεικονίζει με ακρίβεια την κρατική επικράτεια.² Για τα υπόλοιπα έθνη κράτη, η μη απεικόνιση της επικράτειας στη σημαία είναι μάλλον λογική: ποιο έθνος κράτος θα ήθελε με τα σωστά του να δεσμευθεί ήδη από τη σημαία του ότι η επικράτεια του είναι η τάδε και επ' ουδενί λόγω δεν επιθυμεί να τη μεγαλώσει; Για την «Κύπρο» από την άλλη, δεν υφίσταται τέτοιο ζήτημα: η δήλωση της κρατικής επικράτειας ήδη από τη σημαία, δεν είναι δέσμευση στα τωρινά της όρια, αλλά δήλωση μελλοντικής επέκτασης. Οι ελληνοκύπριοι ξέρουν ότι δεν είναι ολόκληρο το νησί δικό τους· δηλώνουν όμως ότι θα γίνει! Η αληθοκύπρος είναι το μοναδικό κράτος στον κόσμο που δηλώνει ήδη από τη σημαία του τη θέλησή του για επέκταση.

Αλλά για εμάς, τους μετέχοντες της ελληνικής παιδείας, αυτά είναι φιλά γραμμάτα. Εμείς μεγαλώσαμε με τον χάρτη της Ελλάδας στον τοίχο της σχολικής αίθουσας. Ο χάρτης είχε ένα κουτάκι κάτω από τη Ρόδο. Το κουτάκι είχε μέσα την Κύπρο· ή ίσως να ήταν η σημαία της Κύπρου, εδώ χρειάζεται ειδικός σημειολόγος για να αποσαφηνίσει την κατάσταση και δυστυχώς ο Ουμπέρτο Έκο απεβίωσε προσφάτως. Πάντως είναι από αυτό το κουτάκι που πήραμε τις σιγουριές μας περί πολιτικής γεωγραφίας της ανατολικής μεσογείου, εξόχως ελληνικές όλες τους. Και φυσικά, ως εξόχως ελληνικές, οι σιγουριές μας ήταν και εξόχως απόκοσμες, άξιο τμήμα του ελληνικού ιδεολογικού εξοπλισμού που περιλαμβάνοντας «αυτονόητα» όπως ο Μιλόσεβιτς, η «αρχαία γλώσσα» και η «Μακεδονία», έχει πολλάκις καταντήσει περίγελο μυριάδες αθώους Έλληνες φοιτητές που τόλμησαν να πάνε Εράσμους και να συζητήσουν τα «εθνικά ζητήματα» με ανθρώπους που δεν είχαν ξαναδεί Έλληνα στη ζωή τους.

Από την άλλη, οι ιδιομορφίες της εθνικής ιδεολογίας δεν οδηγούν σε πλήρη άγνοια της ελληνικής κατάστασης. Το ελληνικό κράτος διαθέτει εκείνο το είδος του ειδικού που καταλαβαίνει καλά το νόημα τέτοιων πραγμάτων. Αρκεί να πάμε στα πανεπιστήμια. Ας πούμε στο Πάντειο. Όχι στο τμήμα φύλου: εκεί έχει μεταμοντέρνους που ακόμα πιστεύουν στην παγκοσμιοποίηση. Όχι στο τμήμα ιστορίας: εκεί έχει αριστερούς ιστορικούς, από αυτούς που κατασκεύασαν ένα καλό κομμάτι της κυπριακής σημαίας για λόγους που ουδέποτε θα παραδεχθούν δημοσίως. Λίγο πιο δεξιά... Α μπράβο! Στο τμήμα Διεθνών Σχέσεων! Εκεί θα βρούμε τον καλό καθηγητή κύριο Άγγελο Συρίγο. Που καθώς η τελευταία «διαπραγματεύση για το κυπριακό» εξελισσόταν, φρόντισε να μας κατατοπίσει σχετικά με ορισμένες από τις βασικές – πλην όμως όχι και τόσο προφανείς – όψεις του ζητήματος.

Ούτε προδοσία ούτε τραγωδία: η κατάσταση του «κυπριακού» σήμερα

Κάποια στιγμή λοιπόν, καθώς η ακατανόητη συζήτηση για το κυπριακό εξελισσόταν, ο Άγγελος Συρίγος, καθηγητής διεθνών σχέσεων, φρόντισε να αποσαφηνίσει το ζήτημα. Χρησιμοποίησε μια σύντομη πρόταση: «Τα κατεχόμενα σήμερα είναι μια μαύρη τρύπα στον χάρτη». Και συνέχισε: «Έδαφος έναντι αναγνωρίσεως»: είναι η ουσία της διαπραγματεύσεως για το κυπριακό.³ Οι διατυπώσεις του Συρίγου είναι από αυτές που δεν χρειάζονται επεξηγήσεις. Εκείνοι που χρειάζεται να καταλάβουν, καταλαβαίνουν. Και εκείνοι που δεν χρειάζεται να καταλάβουν προσπερνούν βαριεστημένα. Κι όμως, στις διατυπώσεις του Συρίγου βρίσκουμε την ουσία του «κυπριακού».

Θα αρχίσουμε να εξηγούμε αυτή την ουσία προσφεύγοντας – ως συνήθως – στην ιστορία. Η Κύπρος πέρασε τον ψυχρό πόλεμο με την «υψηλή γεωπολιτική της αξία» να αλέθει τον πληθυσμό της και με τους δύο κοντινούς ιμπεριαλισμούς – ελληνικό και τουρκικό – να μάχονται λυσσασμένα για τον έλεγχό της. Όπως έχουμε δει σε παλιότερα τεύχη, αυτή η ιστορία είναι από τις ιδιαίτερες δύσκολες στην αφήγηση.⁴ Ο πρώτος λόγος για αυτή τη δυσκολία είναι ότι πρόκειται για ορισμένες από τις πιο μαύρες σελίδες του ελληνικού ιμπεριαλισμού. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι η διαδικασία συνεχίζεται.

Προσέξτε: το ελληνικό κράτος πέρασε περίπου δύο δεκαετίες (από το 1950 έως το 1974) προσπαθώντας σε πρώτο χρόνο να εξαφανίσει το τουρκοκυπριακό στοιχείο από την Κύπρο και σε δεύτερο χρόνο να προσαρτήσει το νησί στην ελληνική επικράτεια. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας παρακρατικές «εθνικοαπελευθερωτικές» αποστολές διοργανώθηκαν, ο τουρκοκυπριακός πληθυσμός υπέστη διώξεις διαφόρων ειδών, ελληνικός στρατός κατέφτασε στο νησί και έμεινε για χρόνια, ένα καθεστώς απαρχαίντ συστάθηκε σταδιακά και εφαρμόστηκε επιμελώς για σεβαστό χρονικό διάστημα. Το πραξικόπημα που τελικά διοργανώθηκε από το ελληνικό κράτος το 1974 είχε στόχο την πλήρη προσάρτηση του νησιού και την πλήρη εκκαθάριση του τουρκοκυπριακού στοιχείου.

Σήμερα βέβαια, έπειτα από την επέμβαση του τουρκικού στρατού και την παταγώδη αποτυχία των ελληνικών σχεδίων, αυτό το πραξικόπημα είναι γνωστό ως «η προδοσία», ή εναλλακτικά «η τραγωδία», «της Κύπρου» και θεωρείται τεράστια ήττα του ελληνικού κράτους. Από την άλλη όμως, είναι επίσης γεγονός ότι, για λόγους που δεν θα μας απασχολούσαν εδώ ακόμη

Συνθήκη των Σεβρών

Όμορφη γραφιστική σύνθεση από το ingossip.gr/lifestyle που αναρτήθηκε κατά την περίοδο που ο Κοτζιάς έφαγε σύντομο πέσιμο. Περιλαμβάνεται Κοτζιάς, Βενιζέλος (ο κανονικός όχι ο πέτινος - για τους Βενιζέλους ισχύει ότι και για τα «Μητροπολιτικά Συμβούλια») και Ελλάδα όπως υποτίθεται ότι είχε έπειτα από τη συνθήκη των Σεβρών. Αν δεν το ξέρατε, ο Κοτζιάς, αντιμετώπος με την «προκλητική τουρκική ρητορική αμφισβήτησης της συνθήκης της Λωζάνης» και δεσμευμένος από την «ανάγκη να μην οξύνουμε τους τόνους της αντιπαράθεσης» πρότεινε μετριοπαθώς την «επιστροφή στη συνθήκη των Σεβρών» και γρήγορα ακολουθήθηκε από τον ομοϊδεάτη του κύριο Καμμένο. Η σχέση του αξιόπιστου site ingossip.gr με όλα αυτά παραμένει μυστήριο, αλλά υποθέτουμε ότι θα αποσαφηνιστεί περαιτέρω μόλις παραστεί ανάγκη.

και αν τους ξέραμε, η ήττα του ελληνικού κράτους έπειτα από το πραξικόπημα στην Κύπρο το 1974, δεν υπήρξε ούτε τόσο «προδοσία», ούτε τόσο «τραγωδία» όσο αρέσκονται οι Έλληνες να την παρουσιάζουν. Στην πραγματικότητα οι ελληνοκύπριοι, παρά τις έως τότε δραστηριότητές τους και την στρατιωτική ήττα του 1974, αποκόμισαν ένα διεθνώς αναγνωρισμένο κράτος που διέθετε μια παράξενη σημαία, όπως αποδείχθηκε όμως, μπορούσε να μπει έως και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι τουρκοκύπριοι από την άλλη χρειάστηκε να συμβιβαστούν αποκομίζοντας αυτό που οι Έλληνες τόσο επίμονα αποκαλούν «ψευδοκράτος». Δηλαδή μια κρατική οντότητα που δεν είναι αναγνωρισμένη από κανένα κράτος πέρα από την Τουρκία, με τις ανάλογες συνέπειες που εκτείνονται από το εμπόριο μέχρι τα διαβατήρια και το καθεστώς των πτυχίων που παρέχουν τα πανεπιστήμιά του.

Η Βόρεια Κύπρος ως «μαύρη τρύπα στον χάρτη», που τόσο λακωνικά εγκάλυψε ο κύριος Συρίγος, είναι το μέγιστο μέχρι στιγμής επίτευγμα της ελληνικής πολιτικής για το κυπριακό. Είναι αυτό που τη σπάζει τόσο στον κύριο Ερντογάν ώστε να περιλαμβάνεται στους πατριωτικούς λόγους του. Είναι μια κατάσταση που θεωρείται τόσο ευνοϊκή ώστε να απεικονίζεται συμβολικά στην σημαία της ελληνοκύπρου: ένα και μοναδικό κράτος υπάρχει εδώ! αυτό που έχει ετούτη εδώ τη σημαία! Αυτή η σημαία δεν είναι ανάμνηση «τραγωδίας» και «προδοσίας», αλλά υπενθύμιση μισής νίκης και πολλών ανοιχτών λογαριασμών.

Συνοψίζουμε: από τη σκοπιά του ελληνικού κράτους, ο τρόπος διαμελισμού της Κύπρου το 1974 ήταν μέγιστο επίτευγμα, ειδικά δεδομένων των όσων είχαν προηγηθεί. Πρώτον, γιατί δημιούργησε ένα διεθνώς αναγνωρισμένο κράτος το οποίο έχει ανάγκη το ελληνικό κράτος και χρειάζεται να λαμβάνει σοβαρά υπ' όψη την εξωτερική πολιτική του τελευταίου. Τα ελληνικά F-16, ο διεθνής διακρατικός ανταγωνισμός και η θάλασσα ως σύνορο είναι τα στοιχεία που διατηρούν την ελληνοκυπριακή κρατική οντότητα στη συγκεκριμένη θέση: πάνω σε ένα νησί κάποιων εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων με βαρύτερη ιστορία μέσα σε μια θάλασσα εχθρών. Κατά συνέπεια, από το 1974 και μετά, η Νότιος Κύπρος χρησιμοποιείται ως το πάτημα του ελληνικού κράτους στα επικίνδυνα νερά της Ανατολικής Μεσογείου με τους τρόπους που εμείς ονομάζουμε «Στρατηγική της Ανατολικής Μεσογείου» και τώρα τελευταία έχουν κωδικοποιηθεί ως «τριμερείς σχέσεις». Πράγμα που μας φέρνει στον δεύτερο λόγο για τον οποίο ο διαμελισμός της Κύπρου ήταν στην πραγματικότητα «μέγιστο επίτευγμα»: γιατί άφησε τα πάντα ανοιχτά. Από τη σκοπιά του ελληνικού κράτους, η σημερινή κατάσταση της Κύπρου, με τις «προδοσίες», τα «ψευδοκράτη» και τα ρέστα, είναι ένας λογαριασμός διαρκώς ανοιχτός, έτοιμος να ενεργοποιηθεί ξανά μόλις υπάρξει η ευκαιρία.

Αν έπειτα από όλα αυτά αναρωτιέται κανείς γιατί το ελληνικό κράτος να επιθυμεί την «επίλυση του κυπριακού» με οποιαδήποτε έννοια, πολύ καλά κάνει! Γιατί στην πραγματικότητα το ελληνικό κράτος δεν θέλει τέτοιο πράγμα. Γεγονός που αποδείχθηκε για άλλη μια φορά τον Νοέμβρη που μας πέρασε.

Το «Κυπριακό» και γιατί προκαλεί ναυτία

Κανονικά αρκεί και μόνο η αναφορά του κυπριακού για να προκληθεί αίσθημα ναυτίας σε κάθε τίμιο αντιεξουσιαστή. Η ναυτία είναι προϊόν του συνδυασμού αντεξουσιαστικών προδιαθέσεων, τίμιου εμπειρισμού και αδυναμίας κατανόησης. Η εμπειρία μας λέει ότι όπου ακούμε «κυπριακό» κάπου υπάρχει ένας παπάς με θυμιατό που θέλει να μας ορκίσει φαντάρους. Επίσης μας λέει ότι η κατάσταση των διανοητικών μας αποσκευών είναι τέτοια που είναι αδύνατον να αντιληφθούμε το ζήτημα με στοιχειωδώς αξιοπρεπείς όρους. Εδώ

βέβαια, στην αδυναμία κατανόησης δηλαδή, συνεισφέρει και η ειδικά σχεδιασμένη φύση των λόγων περί κυπριακού: δυστυχώς, κανείς από όσους μιλούν σχετικά (εδώ θα βρούμε δάσκαλους της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, παπάδες, δημοσιογράφους, δεξιούς και αριστερούς καθηγητές πανεπιστημίου, ιστορικούς, ακτιβιστές πάσης φύσεως, την ΚΟΕ, τη Χρυσή Αυγή, πράκτορες του υπουργείου εξωτερικών και πάει λέγοντας) δεν έχει στόχο την κατανόηση του κυπριακού ζητήματος εκ μέρους των αντιεξουσιαστών.

Το αποτέλεσμα είναι συζητήσεις όπως αυτές που συνόδευσαν την πιο πρόσφατη «προσπάθεια επίλυσης του κυπριακού ζητήματος». Έχοντας παρακολουθήσει επί μακρών τη σχετική φιλολογία, θα μπορούσαμε να παραθέσουμε ολόκληρα κατεβατά αναγουλιαστικής κρατικής ποιήσης. Αλλά αυτού του είδους η προσέγγιση, παρότι ενδιαφέρουσα για ορισμένα παράξενα γούστα, δεν θα ωφελούσε παρά ελάχιστους. Οπότε θα αρκεστούμε να παραθέσουμε τη γνώμη μας και τα τεκμήρια που την υποστηρίζουν και όποιος θέλει ας μας στείλει mail να του στείλουμε ολόκληρη τη βάση δεδομένων. Άρα:

Οι πιο πρόσφατες συζητήσεις «για την επίλυση του κυπριακού» είχαν ξεκινήσει εδώ και ενάμιση περίπου χρόνο, αλλά μέχρι τον περασμένο Νοέμβρη δεν εμφανίστηκαν στον ελληνικό τύπο παρά ως μονόστηλα. Φυσικά αυτό συμβαίνει γιατί, για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω, το ελληνικό κράτος δεν επιθυμούσε κανενός είδους «επίλυση του κυπριακού». Για να μη λέτε όμως ότι τα βγάζουμε από το μυαλό μας, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα λόγια του Χρήστου Ζαχαράκι, «πρέσβη επί τιμή» και ενός από τους «αστέρες της ελληνικής διπλωματίας», που κάποια στιγμή παρενέβη στη σχετική συζήτηση με απόψεις ασυνήθιστα ξεκάθαρες:

Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη διορατικότητα για να αντιληφθεί κανείς ότι [οποιαδήποτε λύση] θα είναι νομοτελειακά χειρότερη για την ελληνική πλευρά από το σημερινό κατοχικό διχοτομικό status quo.⁵

Η ακόμη καλύτερα, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα λόγια του μέγα μισθοφόρου γραφιά της σελίδας 2 της *Καθημερινής*, Στέφανου Κασσιμάτη. Όπως εκμυστηρεύτηκε αυτός,

Λίγες ημέρες πριν από την έναρξη των συνομιλιών στο Μον Πελερέν της Ελβετίας για το Κυπριακό, είχα συναντηθεί με Κύπριο αξιωματούχο, ο οποίος με είχε προειδοποιήσει (off the record) για την πρόθεση της Αθήνας να εμποδίσει λύση του Κυπριακού (...). Η κυπριακή κυβέρνηση, με άλλα λόγια, ήξερε ότι στην τελευταία προσπάθεια λύσης δεν είχε την Αθήνα με το μέρος της, αλλά εν όψει των διμερών συναντήσεων στην Ελβετία δεν ήθελε να επιβαρυνθεί η κατάσταση με τη δημοσίευση των όσων συνέβαιναν στο παρασκήνιο.⁶

Το πιο αποκαλυπτικό εδώ είναι βέβαια η αποσαφήνιση της ακριβούς σχέσης του Κασσιμάτη με τη μαχόμενη ερευνητική δημοσιογραφία. Όσο για τις δευτερεύουσες «αποκαλύψεις», ότι δηλαδή το ελληνικό κράτος, σε αντίθεση με κάποια κομμάτια του ελληνοκυπριακού κράτους, δεν επιθυμεί λύση του κυπριακού ούτε γ' αστείο, αυτές θα έπρεπε να είναι προφανείς: γιατί να αναγνωριστεί το βόρειο κομμάτι της Κύπρου ως κράτος; Γιατί να αποκτήσει το τουρκικό κράτος ένα πάτημα στο νησί, νομιμότερο, άρα μεγαλύτερης πολιτικής χρησιμότητας και βαρύτητας από ό,τι το τωρινό; Γιατί να χάσει το ελληνικό κράτος αυτό το πολύτιμο «ανοικτό ζήτημα» στην Ανατολική Μεσογεία, το οποίο μάλιστα μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμο στο μέλλον, ίσως και το πολύ κοντινό; Βέβαια, θα πει κανείς, σε περίπτωση αναγνώρισης θα υπάρξουν

«ανταλλάγματα». Όμως αυτά τα ανταλλάγματα θα είναι του είδους «επιστροφή των περιουσιών» (στους ελληνοκύπριους), «εδαφικές παραχωρήσεις» (στους ελληνοκύπριους), «νάχομεν την κεφαλήν μας ήσυχον» (οι ελληνοκύπριοι) και πάει λέγοντας. Οφέλη δηλαδή που δεν αφορούν την ελληνική αστική τάξη και το ελληνικό κράτος, αλλά κάποια κομμάτια της ελληνοκυπριακής αστικής τάξης και του κράτους της.

Γιατί όμως το ελληνικό κράτος να θέλει οποιουδήποτε είδους ισχυροποίηση της ελληνοκυπριακής αστικής τάξης; Μια χαρά είναι οι άνθρωποι όπως είναι: πλυντηριώδεις, φασίστες, Χριστιανοί Ορθόδοξοι, περικυκλωμένοι από Τούρκους, με το παρελθόν τους να περιμένει να ξεπληρωθεί, με το ελληνικό κράτος να εγγυάται την ασφάλειά τους. Αν από την άλλη «λυθεί το κυπριακό», αν η «εγγύηση της ασφάλειας» που παρέχει το ελληνικό κράτος αποδυναμωθεί, αν το κυπριακό κράτος βρει πετρέλαιο και μπορέσει να αγοράσει δικά του αεροπλάνα (καλά, σταματάμε...), οι ίδιοι τύποι ενδεχομένως θα μπορούν να αναθεωρήσουν έως και τους όρους συμμετοχής τους στις «τριμερείς συνεργασίες» πάσης φύσεως, δηλαδή τους τρόπους με τους οποίους το νησί χρησιμοποιείται από το ελληνικό κράτος ως πάτημα συμμετοχής στα τεκταινόμενα της Ανατολικής Μεσογείου.

Οπότε ας ησυχάσουν όσοι από το 2004 και μετά φοβούνται το «ξεπούλημα της Κύπρου στα αμερικανικά συμφέροντα». Οποιαδήποτε «λύση» του κυπριακού σημαίνει την αποδυνάμωση των ελληνικών συμφερόντων έναντι των τουρκικών και των ελληνοκυπριακών. Και παρά την περί του αντιθέτου μυθολογία, το ελληνικό κράτος ουδέποτε στάθηκε πρόθυμο να προδώσει τον εαυτό του. Επειδή μάλιστα έχουμε να κάνουμε με αριστερή κυβέρνηση όχι αστεία, βρέθηκε ένας εύσχημος, αντιμιλιταριστικός και βασικά αριστερός τρόπος για να λέγεται ότι το ελληνικό κράτος δεν επιθυμεί καμία «λύση του κυπριακού», ό,τι και αν σημαίνει αυτό. Πιο συγκεκριμένα, η διατύπωση που ανακαλύφθηκε ήταν αυτή που χρησιμοποίησε ο Υπουργός Εξωτερικών που δεν τον ψήφισε κανένας, όταν αποφάσισε να τοποθετηθεί δημοσίως για το ζήτημα. Η ημερομηνία ήταν 23 του Νοέμβρη και ο περί ου ο λόγος Νίκος Κοτζιάς, που εν τω μεταξύ έτρωγε πέσιμο από διάφορους «σκοτεινούς κύκλους» για την πατριωτική αδιαλλαξία του, είπε να μιλήσει σε εκδήλωση της κίνησης «Πράττω», δηλαδή του ομίλου πρακτοροαριστερών πρακτοροπατριωτών των οποίων είναι πρόεδρος. Πρώτα κατήγγειλε ότι «ορισμένοι δεν θέλουν λύση, θέλουν παράδοση». Έπειτα καθυσάχασε όσους φοβούνται ότι «ξεπουλιέται η Κύπρος στους Αμερικάνους» με τη φράση «κριτήριο μας είναι τα συμφέροντα των Κυπρίων και όχι τα γεωστρατηγικά συμφέροντα τρίτης χώρας». Τέλος καθυσάχασε τους αντιμιλιταριστές διεθμιστές που τον ψήφισαν (λάθος: κανείς δεν έχει ψηφίσει αυτόν τον άνθρωπο), με μια ρητορική ερώτηση:

Τι είναι πιο εθνικιστικό; Οι Τούρκοι που θέλουν να κρατάνε τα στρατεύματά τους στην Κύπρο, ή εμείς που θέλουμε να φύγουν;⁷

Πράγματι, αυτό είναι που σοφίστηκε το ελληνικό κράτος για να εγγυηθεί τη μη επίλυση του «κυπριακού». Για να ξέρετε, όπως αποφασίστηκε από το 1959, το ελληνικό, το τουρκικό και το αγγλικό κράτος είναι οι «εγγυήτριες δυνάμεις» της Κύπρου. Αυτό, όπως η κατάσταση διαμορφώθηκε από το 1974 και μετά, με το ελληνικό πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή, σημαίνει ότι διατηρούν στρατό στο νησί και έχουν δικαίωμα στρατιωτικής επέμβασης όταν κρίνουν ότι κάτι δεν τους αρέσει. Αυτό σημαίνει ότι το ελληνικό κράτος, εκτός από ανεπισημω, έχει και επισήμως λόγο στο κυπριακό. Δηλαδή κάποια στιγμή (το ποια ακριβώς έχει σημασία...), αφού έχουν συζητήσει για τα εδαφικά, τα περιουσιακά, τα «να έχουμε την κεφαλήν μας ήσυχον» και τα λοιπά που ενδιαφέρουν τους ντόπιους άρχοντες αλλά όχι τους Έλληνες αντίστοιχους, φτάνουν να ρωτάνε και τους Έλληνες: «Εσείς τι λέτε, που είστε εγγυήτρια δύναμη;» Δηλαδή εσείς τι λέτε που έχετε καμιά διακοσαριά F-16 και κάτι φρεγάτες και έχετε κάνει κι ένα πραξικόπημα και έχετε στο παρελθόν στηρίξει εθνοκάθαρση και είστε ψημένοι ότι οι Αμερικάνοι φταίνε για όλα και τέλος πάντων, ξέρετε σεις; Εδώ το ελληνικό κράτος ακολούθησε στάση αδιάλλακτα διεθμιστική. Όπως το διατύπωσε ο κύριος Συρίγος,

η θέση της Ελλάδος, όπως διατυπώθηκε σε ανώτατο πολιτειακό και πολιτικό επίπεδο κατά την επίσκεψη Ομπάμα, είναι σαφής και κατηγορηματική: δεν

νοείται σχέδιο λύσεως με Τούρκους (ή Ελλαδίτες) στρατιώτες στο νησί και με συνέχιση των εγγυήσεων.⁹

Κι έτσι μάλλιασε η γλώσσα τους ένα μήνα να λένε για το «απηρχαιωμένο καθεστώς των εγγυήσεων». Έξω όλοι οι στρατοί τουρκικοί κι ελληνικοί! Αν θέλετε φωνάχτε το με ρυθμό σε συνάντηση της κίνησης «Πράττω», δεν θα σας κάνουν τίποτα. Τι πάθανε όμως οι Έλληνες ειδικοί και γίνανε ξάφνου αντιμιλιταριστές; Απλό: η Κύπρος είναι ένα νησί όπου η πλειοψηφία του πληθυσμού (οι ελληνοκύπριοι) έχει επιχειρήσει εθνοκάθαρση εις βάρος της μειοψηφίας (των τουρκοκυπρίων). Η μειοψηφία (οι τουρκοκύπριοι) δεν έχουν αναγνωρισμένο κράτος, άρα δεν έχουν αναγνωρισμένο στρατό. Η θέση του ελληνικού κράτους είναι να φύγουν όλοι οι στρατοί από το νησί, εκτός φυσικά από τον αναγνωρισμένο στρατό του νόμιμου κράτους, δηλαδή τον στρατό των ελληνοκυπρίων.¹⁰ Το κυπριακό κράτος που θα προκύψει από μια τέτοια «διεθμιστική» λύση θα έχει ένα σύνταγμα και έναν κρατικό μηχανισμό που θα αναγνωρίζουν επισήμως φυλετικές (νταξ', «πολιτισμικές...») διαφορές μεταξύ πλειοψηφίας και μειοψηφίας. Επίσης θα έχει έναν στρατό, τον ελληνοκυπριακό- αυτός υπάρχει ήδη, αναμφίβολα προικισμένος με τις πλούσιες εμπειρίες εθνοκάθαρσης που αναφέραμε παραπάνω. Τέλος, επίσημα ή εκ των πραγμάτων, θα υπάρχει ένα και μοναδικό δικαίωμα χρήσης νόμιμης βίας το οποίο θα ανήκει αποκλειστικά στην πλειοψηφία των ελληνοκυπρίων. Δηλαδή σε σύγκριση με το ελληνικό αριστερό αντιμιλιταριστικό όραμα για την Κύπρο, η Νότιος Αφρική φαίνεται εξαιρετικά δημοκρατική και αντιρατσιστική.

Το καλύτερο από όλα βέβαια, είναι ότι την ίδια στιγμή που το ελληνικό κράτος πρότεινε όλα αυτά τα ωραία, γνώριζε πέραν πάσης αμφιβολίας ότι είναι αδύνατο να πραγματοποιηθούν. Το τουρκικό κράτος θα παρατήρησε το πάτημά του στην Κύπρο μόνο σε περίπτωση που κάποια στιγμή αποφασίσει να ακολουθήσει τη μοίρα της Αυστροουγγαρίας.

Ωραία λοιπόν μέχρις εδώ. Από τη μια αυτού του είδους η διγλωσσία είναι ο κλασικός τρόπος για να συμμετάσχει ένα κράτος σε διακρατικές διαπραγματεύσεις που δεν θέλει να γίνουν: προτείνει κάτι αδύνατο, το μεταμφιέζει ως πολύ λογικό για την εσωτερική κατανάλωση και ετοιμάζεται για δημοψήφισμα γνωστού αποτελέσματος (αυτό λέει θα γίνει στο τέλος των διαπραγματεύσεων), δηλαδή να υποστηρίξει ότι για την αποτυχία των διαπραγματεύσεων φταίνε οι άλλοι. Από την άλλη όμως, δεν είμαστε και τόσο βέβαιοι ότι το μοναδικό μέλημα του ελληνικού κράτους ήταν να αποτύχει για άλλη μια φορά «η επίλυση του κυπριακού».

Με άλλα λόγια, αν ήδη νιώθετε κάποια ναυτία πάρτε δραμαμίνες, γιατί δεν τελειώσαμε- μας απομένει λίγο ακόμη δημιουργικό σπεκουλάρισμα.

Το μέλλον του κυπριακού ζητήματος

Νομίζουμε πως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ορισμένοι εκ των «κυπρίων αδελφών» δεν πολυγουστάρουν τις απόψεις του ελληνικού κράτους για το μέλλον τους. Από τη μια έχουμε το μονοήμερο πέσιμο που έφαγε ο κύριος Κοτζιάς από μερίδα του ελληνοκυπριακού και του ελληνικού τύπου, όπως αυτό έλαβε χώρα στις 23 του Νοέμβρη μετά από το «ναυάγιο των διαπραγματεύσεων» και περιγράφηκε συνοπτικά παραπάνω. Από την άλλη, παράξενες διατυπώσεις που εμφανίστηκαν ενδιάμεσα όπως «ο κ. Τσίπρας προχώρησε σε μία διατύπωση με την οποία συμφώνησε και ο κ. Αναστασιάδης; 'Στο Κυπριακό δεν μπορεί να θεωρείται τίποτα συμφωνημένο έως ότου συμφωνηθούν τα πάντα'». ¹¹ Πάνω απ' όλα όμως έχουμε την ίδια τη φύση των ελληνικών προτάσεων. Ας το προσέξουμε: η θέση «να φύγουν όλοι οι στρατοί» δεν απευθύνεται αποκλειστικά στο ελληνικό κοινό. Είναι επίσης ειδικά σχεδιασμένη και για τα αυτιά ενός ορισμένου τμήματος του ελληνοκυπριακού κοινού. Αν τυχόν υπάρχει κανείς από την άρχουσα τάξη των αληθοκυπρίων (που προφανώς υπάρχει) ο οποίος να θέλει «λύση του κυπριακού» και την κεφαλήν μας ήσυχον, θα πρέπει να εξηγήσει στον «κυπριακό λαό», όχι μόνο ότι οι Έλληνες δεν είναι και τόσο φίλοι τους, αλλά και τους λόγους για τους οποίους διαφωνεί με τις αγνές ελληνικές προτάσεις, οι οποίες στο κάτω κάτω της γραφής δεν είναι παρά το καλοχωνεμένο «αποχώρηση του τουρκικού στρατού από τα κατεχόμενα».

Ό,τι δε λέγεται με λόγια

Οι πατριώτες σκιτσογράφοι μας έτειναν να εκφράζουν όσα δε λέγονταν με λόγια καθόλη τη διάρκεια της τελευταίας «προσπάθειας επίλυσης» του κυπριακού. Εδώ ο Κώστας Μητρόπουλος, την Άνοιξη του 2016, σημειώνει τους βαθύτερους λόγους για τους οποίους κατά τη γνώμη του οι κύπριοι αδελφοί καλά θα κάνουν να συμμορφώνονται με τους μεγαλύτερους αδελφούς τους.

Πάντως, νομίζουμε ότι οι «κύπριοι αδελφοί» έχουν τους λόγους τους να φοβούνται τα ελληνικά σχέδια για το «κυπριακό» όπως αυτά εκφράζονται τελευταία. Γιατί απ' ό,τι φαίνεται, δεν είναι μόνο σχέδια σχεδιασμένης αποτυχίας των διαπραγματεύσεων, αλλά και σχέδια πρόκλησης κάποιας τουρκικής αντίδρασης. Πράγματι, η θέση περί αποχώρησης των στρατών, δηλαδή στην ουσία η άρνηση κάθε διαπραγμάτευσης από μεριάς του ελληνικού κράτους, στην πραγματικότητα δεν απλά είναι μια θέση παρακώλυσης. Είναι μια θέση βέτο που γίνεται καλύτερα κατανοητή αν διατυπωθεί ως εξής: «η Βόρεια Κύπρος είναι μια μαύρη τρύπα στον χάρτη. Είναι ένα κρατικό μόρφωμα που συντηρείται αποκλειστικά με έξοδα του τουρκικού κράτους, απορροφά πόρους και αποτελεί μόνιμη αφορμή εμπλοκής. Επίσης η κατάσταση απαγορεύει στην Τουρκία να χρησιμοποιήσει τη θέση της στην Κύπρο για την οποία δαπανά πόρους επί δεκαετίες. Το ελληνικό κράτος θα κάνει ό,τι μπορεί ώστε τα πράγματα να μείνουν έτσι για πάντα».

Καμιά φορά, έτσι λίγο στην ακρούλα, μπορεί να βρει κανείς νύξεις ότι αυτό το «για πάντα» δεν είναι ακριβώς στις προθέσεις ή στις προβλέψεις του ελληνικού κράτους. Σε μια από αυτές τις αδιάφορες στιγμές που αποκτούν νόημα υπό το φως κατοπιών γεγονότων (22 του Νοέμβρη, λίγο πριν από την «κατάρρευση των διαπραγματεύσεων»), ο ειδικός δημοσιογράφος Βασίλης Νέδος μας πληροφόρησε ότι

Σε περίπτωση που οι προσπάθειες της Αθήνας και της Άγκυρας για λύση τελικά δεν καρποφορήσουν, η τουρκική πλευρά ετοιμάζεται να μελετήσει εναλλακτικά σχέδια για το μέλλον του βορείου τμήματος της Κύπρου. Ωστόσο, στην προκειμένη χρονική συγκυρία αυτό το σενάριο δεν αποτελεί προτεραιότητα της Άγκυρας.¹²

Αλλά η «χρονική συγκυρία» άλλαξε ραγδαία και τρεις μέρες μετά πληροφορηθήκαμε για το είδος των «εναλλακτικών σχεδίων» όταν κάποιος «σύμβουλος του Ερντογάν» πρότεινε «την μετατροπή της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βορείου Κύπρου» σε επαρχία της Τουρκίας» προς μεγάλη φρίκη των ελλήνων σχολιαστών.¹³

Δηλαδή οι ιθύνοντες του ελληνικού κράτους έχουν υπ' όψη ότι η στάση τους μπορεί να ωθήσει το τουρκικό κράτος στην ανάληψη «πρωτοβουλιών». Αξίζει όμως να αναρωτηθούμε κατά πόσο τέτοιες «πρωτοβουλίες» θα είναι δυσάρεστες για την παρούσα στρατηγική του ελληνικού κράτους: Νέα τουρκική εισβολή στην Κύπρο! Ακόμη περισσότερη απονομιμοποίηση του βόρειου κομματιού και ακόμη περισσότερη μαύρη τρύπα! Ακόμη περισσότερα «εκκρεμή ζητήματα» με ελληνικό ενδιαφέρον, ακόμη μεγαλύτερη «ανάγκη ασφάλειας» για τους κύπριους αδελφούς! Και φυσικά ακόμη περισσότερες Κοτζιάς για εμάς, όπου το «εθνικό ζήτημα» θα κάνει τη γνωστή δηλητηριώδη δουλειά του. Βέβαια αυτού του είδους οι εξελίξεις δεν μπορεί να προβλεφθούν, τουλάχιστον από εμάς. Η σχετική συζήτηση ωστόσο μπορεί να χρησιμεύσει για να καταλάβουμε ότι οι επιδιώξεις του ελληνικού κράτους δεν εξαντλούνται στη «συντήρηση του status quo» μαζί περιλαμβάνονται εκτιμήσεις (ή ελπίδες) ότι το τουρκικό κράτος δεν μπορεί να συμβιβαστεί με τη «διατήρηση της κατάστασης ως έχει», άρα θα αναγκαστεί να δράσει. Μάλλον δεν είναι τυχαίο που το ελληνικό υπουργείο εξωτερικών σπεύδει να κολλήσει στην Τουρκία την ταμπέλα της «αναθεωρητικής δύναμης»: είναι η ίδια ταμπέλα που κόλλησαν οι «σύμμαχοι» στον «άξονα» πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο με τα γνωστά ευεργετικά αποτελέσματα: για όλα έφταιγαν «οι άλλοι». Ότι αυτού του είδους οι ελληνικές επιδιώξεις προφανώς είναι κατανοητές από τους ελληνοκύπριους (κράτος είναι κι αυτοί), νομίζουμε ότι εξηγεί την επαμφοτερίζουσα στάση τους.

Σε κάθε περίπτωση, αν ορισμένοι αξιόλογοι Έλληνες θεωρούν, όπως ο δημοσιογράφος κύριος Ιορδανίδης, ότι η τρέχουσα ιστορική περίοδος δεν είναι περίοδος «θεωρητικής επεξεργασίας (...) αλλά μεθοδικής προετοιμασίας της Ελλάδος για την αντιμετώπιση του απευκαΐου»,¹⁴ αν όπως ο κύριος Παπαχελάς ελπίζουν «η ιστορία να μην επαναληφθεί. Να πάμε από την πτώχευση του 1893 στους θριάμβους που ακολούθησαν το 1909, χωρίς να περάσουμε από το μαύρο 1897»,¹⁵ αν η αδιαλλαξία στο κυπριακό είναι ένας από τους τρόπους να αποφευχθεί η «επανάληψη της ιστορίας» και να επέλθουν κατευθείαν οι θριάμβοι, αυτό δεν σημαίνει ότι οι κύπριοι αδελφοί πρέπει απαραίτητα να ενθουσιάζονται. Κάθε άλλο.

¹ «Ο Ερντογάν Δυναμιτίζει το Κλίμα», *Καθημερινή*, 30/11/2016.

² Γκουγκλάραμε χρησιμοποιώντας τις βαρυσήμαντες λέξεις κλειδιά «σημαίες χωρών» (απλά γράψτε «σημαίες» - η τεχνητή νοημοσύνη συμπληρώνει αυτόματα με το πιο δημοφιλές ψάξιμο).

³ Άγγελος Συρίγος, «Ο Χάρτης του Σχεδίου Ανάν», *Καθημερινή*, 20/11/2016.

⁴ Πρόκειται για τα κείμενα με γενικό τίτλο «Η Συμβολή της Αριστεράς στο Χτίσιμο του Μεταπολιτευτικού Μύθου της Τραγωδίας της Κύπρου» που βρίσκονται στα τεύχη 47, 48 και 50. Όλα μαζί στο antifascscripta.net > θεματικός χάρτης > ελληνοτουρκικά - Ανατολική Μεσόγειος.

⁵ Χρήστος Ζαχαράκις, «Η Σιωπή μου Προς Απάντησή σου», *Καθημερινή*, 22/11/2016.

⁶ Στέφανος Κασιμάτης, «Ο Αρνητικός Ρόλος της Αθήνας στο Κυπριακό», *Καθημερινή*, 24/11/2016.

⁷ «Δεν Παραποιμάι, το Μήνυμα Ν. Κοτζιάς», *Καθημερινή*, 24/11/2016

⁸ Το έχουμε βάλει σε υποσημείωση στοχεύοντας στον μετριασμό της ναυτίας: το ελληνικό κράτος δεν θέλει να συζητήσει για το θέμα των στρατών σε «πολυμερή συνδιάσκεψη». Επιμένει να συναντήσει την Τουρκία και να συζητήσει αποκλειστικά το συγκεκριμένο ζήτημα σε «διμερή διάσκεψη» (δηλαδή δίχως αληθοκύπριους), να διαφωνήσουν και να πάνε ο καθένας στη δουλειά του. Η ελληνική επιμονή εξηγείται εύκολα: σε μια «πολυμερή συνδιάσκεψη», το ζήτημα των στρατών (το λεγόμενο και «των εγγυήσεων») θα έπρεπε να συζητηθεί μαζί με το εδαφικό και τα λοιπά ζητήματα (πάρε δέκα στρέμματα, άσε κάνα Τούρκο φαντάρο), οπότε θα αναδεικνυόταν ως θέση αποκλειστικά ελληνική, η οποία μάλιστα δεν βρίσκει και τόσο σύμφωνους τους «κυπριούς αδελφούς».

⁹ Άγγελος Συρίγος, «Ο Χάρτης του Σχεδίου Ανάν», *Καθημερινή*, 20/11/2016.

¹⁰ Απλοποιούμε εδώ για να γίνει κατανοητό. Τον ελληνοκυπριακό στρατό δεν τον λένε στρατό, αλλά εθνοφρουρά. Πάντως είναι υποχρεωτικός από τα 18 και έχει πλούσια εμπειρία στην καταδίωξη τουρκοκυπρίων. Φυσικά μια συμφωνία για τον στρατό της «ενιαίας Κύπρου» όπως αυτή θα προέκυπτε μετά από κάποια «λύση», θα είχε προβλέψεις για τη συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων. Αλλά φτου κι απ' την αρχή: «- Πόσοι είστε ρε τουρκοκύπριοι; - 20%. Καλά, πάρτε το 20% του στρατού, δηλαδή τα τμήματα ιματισμού και καθαρισμού. - Τρελοί είστε ρε;» Και πάει λέγοντας.

¹¹ Βασίλης Νέδος, «Κρίσιμη Συγκυρία για το κυπριακό», *Καθημερινή*, 16/11/2016. Το υπονοούμενο εδώ είναι ό,τι και να συμφωνήσουν οι ελληνοκύπριοι με τους τουρκοκύπριους, στο τέλος θα πρέπει να συμφωνήσουν και οι Έλληνες.

¹² Βασίλης Νέδος, «Τσίπρας - Ερντογάν για Εγγυήσεις και Ασφάλεια», *Καθημερινή*, 22/11/2016.

¹³ Νίκος Στέλιος, «Πρόταση - Βόμβα από Σύμβουλο του Ερντογάν», *Καθημερινή*, 25/11/2016.

¹⁴ Κώστας Ιορδανίδης, «Η Αναθεωρητική Τουρκία», *Καθημερινή*, 24/11/2016.

¹⁵ Αλέξης Παπαχελάς, «Η Ιστορία δεν Πρέπει να Επαναληφθεί», *Καθημερινή*, 4/12/2016.